

# Spis treści

Przedmowa .....	9
Wprowadzenie .....	13
Teoria filmu na cenzurowanym • „A co Francuz wymyśli...” • <i>Via regia</i> • Semiotyka filmu, czym mogłaby być • I ty zostaniesz kognitywistą • Most Atlantycki	
<b>Rozdział I. Przekaz filmowy a język filmu .....</b>	<b>21</b>
Strumień ruchomych obrazów • Barthes i Metz nie mają racji • Czy telewizja i media nowej generacji tworzą osobny język? • Jak odbieramy film? • Hierarchiczny model języka ruchomych obrazów • Miejsca puste i ekranowa wata	
<b>Rozdział II. Język filmu wobec rzeczywistości .....</b>	<b>31</b>
Znaczone – znaczące • Podobieństwo – przeciwieństwo • Materialne – niematerialne • Na krawędzi styku • Czy istnieje język rzeczywistości?	
<b>Rozdział III. Język i komunikat .....</b>	<b>38</b>
Pośrednictwo tekstu kinematograficznego • Język się zmienia • Mowa wewnętrzna czy dialog? • Przenikliwy Tynianow • Ja i ty na wielu poziomach • Dobrodziejstwa asymetrii	
<b>Rozdział IV. Autor i komunikat filmowy .....</b>	<b>45</b>
W poszukiwaniu autora • Kto jest kim? • Autor filmu, autor w filmie • Sytuacja komunikacyjna • Zamieńmy się miejscami	
<b>Rozdział V. Ruchome obrazy jako gra skojarzeń .....</b>	<b>53</b>
Miejsce dla wyobraźni • Język filmu postrachem kodyfikatorów • Ja z jednej strony i ja z drugiej strony ruchomego obrazu • Dzieci przed ekranem • Czy można zobaczyć (i usłyszeć) metaforę filmową? • Czytajcie klasyków teorii filmu	

<b>Rozdział VI. Świadomość i nieświadomość .....</b>	<b>59</b>
Czarne klatki • Uwaga na bodźce podprogowe • W szponach montażu psychoaktywnego • Seans kontrolowany • Film jako obiekt namiętności	
<b>Rozdział VII. Ekran i kadr .....</b>	<b>66</b>
Granice komunikatu kinematograficznego • Rama kadru, rama ekranu • W środku i na zewnątrz • Kino jako przekaz totalny	
<b>Rozdział VIII. Ruch .....</b>	<b>73</b>
Niech się stanie światło • Światło jako element języka ruchomych obrazów • Ruch a język kinematografii • Przekaz kinematograficzny jako ciągłość i zmiana • Ruch, rytm i tempo	
<b>Rozdział IX. Ciągłość .....</b>	<b>84</b>
Tkanka łączna filmu • Ciągłość i nieciągłość • Spójność jako cecha konstrukcji semantycznej przekazu • Nawiązania • O montażu raz jeszcze • Ujęcie mistrza	
<b>Rozdział X. Najmniejsza cząstka .....</b>	<b>91</b>
Jest czy nie ma • Teoretycy chowają głowy w piasek • Co widzimy na ekranie? • Niedyskretnie o dyskretnej • Fascynująca mora • Cechy dystynktywne • Poniżej znaczenia • Dialog półkul	
<b>Rozdział XI. Czasoprzestrzeń .....</b>	<b>101</b>
Magiczny moment • Lingwista w czasie i w przestrzeni • Człowiek z kamerą i człowiek z wyobraźnią • Tajemnica reżyserii • Spotkanie chwili z miejscem	
<b>Rozdział XII. Obraz .....</b>	<b>111</b>
Jak powstaje obraz kinematograficzny? • Forma i treść przekazu • Kompozycja kadru • Kompozycja utworu	
<b>Rozdział XIII. Dźwięk .....</b>	<b>118</b>
Film jako przekaz dźwiękowy • Nietoperz i ćma w kinie • Ruchome obrazy z perspektywy cybernetyki • Dźwięk jest obrazem • Nawet Niagarę można zawrócić • Sztuczność zaletą kinematografii • Uwaga na audiobooki	
<b>Rozdział XIV. Audiowizualność .....</b>	<b>127</b>
Językowe aspekty audiowizualności • Smith i Kowalski na Marsie • Spektakle natury i spektakle Wszechświata • Syndrom audiowizualności • Audiowizualność w epoce mediów cyfrowych	

<b>Rozdział XV.</b> Reprodukacja i kreacja znaków audiowizualnych .....	136
Pamięć i klisze wyobraźni • Przekaz kinematograficzny jako ciąg powtórzeń • Retoryka języka filmu • Znane – nieznanne • <i>Datum</i> i <i>novum</i> • Konwencja i inwencja – układ pod napięciem	
<b>Rozdział XVI.</b> Proksemika ruchomych obrazów .....	145
Sytuacja ekranowa • Punkt widzenia, punkt słyszenia • Krótko, długo • Kamera, która oddala i zbliża • Daleko, blisko • Wyżej, niżej • Prosto, krzywo • Do góry nogami • Z pozycji muchy na suficie • Z lotu ptaka • XX wiek — przestrzeń nieprzyjazna jednostce • Portret pamięciowy • Wielkość obrazu a percepcja • Twarz jako pejzaż wewnętrzny	
<b>Rozdział XVII.</b> Montaż .....	153
Wszystko od nowa • Klejenie czy coś więcej? • Montaż jako próba całości • Popularne fabuły • Lumière'owie bez nożyczek • Jak pokazywać katastrofy samochodowe • Sen Bergmana i sen Felliniego	
<b>Rozdział XVIII.</b> Dokument i fikcja w języku ruchomych obrazów .....	168
Teoria wobec praktyki • Nieco historii • Fikcjonalizacja przekazu • Dwa rodzaje • Genologia wychodzi z szafy • Realizm w świetle teorii rodzajów • Nowy realizm • <i>Verisimilitudo</i> • Społeczna funkcja komunikowania	
<b>Rozdział XIX.</b> Pożytki z metalingwistyki .....	200
Garroni vs. Metz, czyli triumf szkoły praskiej • Kilka słów o retoryce • W szponach immersji • <i>Licentia digitalica</i> • Myślenie w języku ruchomych obrazów • Unieruchomiony adresat • <i>Medium is (not important) message</i>	
<b>Rozdział XX.</b> Czy istnieje język nowych mediów? .....	216
Język ruchomych obrazów ery elektronicznej • Dysputa z Manovichem • Protokół zgodności i rozbieżności • Nie strzelać do narratora • Prezentacja i reprezentacja • Od kultury filmowej do kultury nowych mediów i z powrotem	
<b>Rozdział XXI.</b> Język ruchomych obrazów jako system modelujący .....	231
Semiotyczna podstawa języka filmu • Nośnik a tworzywo • Kinematografia „widzi” i „słyszy” inaczej • Prymarny czy wtórnie modelujący? • Filmowe synestezje • Katapulty w Samuel P. Langley Theater	
<b>Rozdział XXII.</b> Język filmu a styl .....	238
Film to styl • Artystyczne i nieartystyczne odmiany stylu • Styl dzieła, styl autora • Kategorie stylów filmowych • Pamięć stylu • Style odbioru • O zjawisku stylizacji • Czy istnieje „styl zerowy”?	

<b>Rozdział XXIII. Język artystyczny filmu .....</b>	<b>249</b>
Sztuka ruchomego obrazu jako system wtórnie modelujący • Wieloznaczność jako doświadczenie antropologiczne • Z nicią Ariadny w dłoni	
<b>Rozdział XXIV. Filmoznawstwo w dobie ekspansji nowych mediów.....</b>	<b>256</b>
O sposobach uprawiania teorii filmu • Świadomość nowych mediów • Technotronika zamraża wyobraźnię • Współczesna ikonosfera i audiosfera jako środowisko ekologiczne • Zmysłowa uroda obrazów i dźwięków • Dziedzictwo kina	
Posłowie .....	264
Bibliografia (wybór) .....	271
Semiotics of Motion Pictures. Summary .....	287